

SCENARIUSZ ZAJĘĆ / WARSZTATÓW

Temat główny: Deepfake, boty, clickbaity - praktyczne ćwiczenia z analizy treści

Czas trwania: 4 godziny lekcyjne (180 minut)

Grupa docelowa: młodzież 13–18 lat

Forma: warsztaty praktyczne, ćwiczenia grupowe, analiza przypadków, quiz

Cele warsztatów

- Poznanie zjawisk: **deepfake, boty, clickbaity**.
- Nabycie **praktycznych umiejętności** rozpoznawania zmanipulowanych treści.
- Rozwijanie krytycznego myślenia i refleksji nad przekazami w internecie.
- Ćwiczenie pracy zespołowej w analizie i obronie przed manipulacją.

Plan zajęć

1. Wprowadzenie: manipulacja w sieci (20 minut)

- Krótka rozmowa z uczestnikami:
 - Jakie treści najczęściej widzisz w social mediach?
 - Czy zdarzyło Ci się kliknąć w nagłówek, który okazał się nieprawdziwy?
- Prowadzący przedstawia trzy pojęcia: **deepfake, bot, clickbait**.
- Mini ćwiczenie: uczestnicy zapisują swoje pierwsze skojarzenia z każdym z tych słów (na kartkach lub tablicy).

2. Deepfake – analiza w praktyce (40 minut)

- Prowadzący pokazuje kilka zdjęć lub zrzutów ekranu – część prawdziwych, część wygenerowanych przez AI (bez filmów).
- Ćwiczenie: w parach uczniowie próbują wskazać, które obrazy mogą być fałszywe i **dlaczego** (np. nienaturalne szczegóły, powtarzające się wzory, brak kontekstu).
- Praca w grupach: każda grupa tworzy listę **5 sposobów na sprawdzenie, czy obraz lub nagłówek jest prawdziwy**.
- Prezentacja wyników – grupy zapisują swoje pomysły na tablicy.

3. Boty – tropienie automatycznych kont (40 minut)

- Prowadzący rozdaje zestaw wydrukowanych komentarzy/postów (część logicznych i rzeczowych, część generowanych przez AI/boty – np. powtarzające się frazy, brak sensu).
- Zadanie indywidualne: zaznacz, które komentarze mogą być napisane przez boty.
- Ćwiczenie w grupach: tworzą krótką „symulowaną dyskusję” w social mediach – jedna osoba wciela się w bota (np. powtarza frazy, używa emocjonalnych haseł), reszta ma odgadnąć kto.
- Dyskusja: jak boty wpływają na nasze decyzje?

4. Clickbaity – tworzenie i analiza (30 minut)

- Prowadzący rozdaje kilka prawdziwych nagłówków oraz clickbaitów.
- Ćwiczenie: w parach uczniowie zaznaczają, które są clickbaitami i podają **dlaczego** (np. emocjonalny język, brak faktów).
- Zadanie kreatywne: w grupach uczniowie piszą 3 nagłówki do jednego tematu –
 1. rzetelny,
 2. przesadzony,
 3. clickbaitowy.
- Prezentacja nagłówków i dyskusja, który przyciągnąłby największą uwagę i dlaczego.

5. Symulacja kampanii manipulacyjnej (30 minut)

- Grupy uczniów tworzą mini „kampanię dezinformacyjną”:
 - jeden **clickbaitowy nagłówek**,
 - jeden komentarz w stylu **bota**,
 - jeden zmanipulowany obrazek (może być narysowany, przerobiony w prostym edytorze lub opisany słownie).
- Następnie wymieniają się materiałami z inną grupą, która ma za zadanie **wykryć i nazwać zastosowane techniki manipulacji**.
- Podsumowanie: co było najłatwiejsze, a co najtrudniejsze do wykrycia?

6. Podsumowanie i refleksja (20 minut)

- Dyskusja: „Dlaczego manipulacja w social mediach działa tak skutecznie?”

- Stworzenie wspólnej listy: **„5 sposobów obrony przed manipulacją w internecie”** (np. sprawdzanie źródeł, nie klikanie w clickbaity, krytyczne myślenie).